BIBLIOTHÈQUE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

1929 — MERCREDI 25 SEPTEMBRE 1929

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE
No 136H

ANNONCES
Se reporter à l'intérieur de la couverture pour les conditions de hauteur, sur 0m,022 de large.
Une seule insertion. . . . 0$,30 le m/m
Par contrat annuel. . . . .
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$,15 le m/m
Réclame dans la 1re page. . . . 3$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$,00 le m/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Tarifs des abonnements
1 an 6 mois 3 mois
Cochinchine et Cambodge . . . 6$,00 3$,00 1$,50
Tonkin, Annam, Laos, Colonies et Protectorats . . . 8$,00 4$,00 2$,00
Chine, Japon, Siam, Philippines . . . 12$,00 6$,00 3$,00
Autres pays . . . 20$,00 10$,00 5$,00
Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettes destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Propriétaire : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LOÀN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN-HANOI
Téléphone n° 159

Nên Trung-học đổi lại chương-trình

Từ ngày việc học ở Đông-pháp có bộ *Học-chính tổng qui* chỉnh-đốn lại và nhờ tấm lòng quảng đại của quan Toàn quyền Sarraut mà trẻ-con ta cũng được chen vai thích cánh với trẻ-con Tây ở trong một trường thì sái số trẻ con ta theo học ở trường Trung-học Tây mỗi ngày một tăng lên mãi, như ngày khai trường vừa đây số học-trò ta xin vào học đông chẳng kém gì ở các trường Pháp-Việt. Kỷ-giả còn nhớ mươi mười lăm năm về trước, có nhà vì nhiệt-thành cho con thi văn-bằng Tây quá mà phải nhờ người Pháp hoặc người nhập-tịch dân Pháp nhận chăng con mình là con đẻ, để mượn lấy cái tên cho nó được học tại trường Paul-Bert. Ngày nay thì không cần phải dùng đến cái lối giả trá ấy nữa, bất luận là con nhà ai, hễ sức học đến lớp nào là được học ở lớp ấy. Quan Toàn-quyền Albert Sarraut thật xứng đáng cho dân ta kỷ-niệm đời đời, ngày nay Cường-phủ đã lấy phương-danh ngài mà đặt tên cho trường Trung học Tây thì thật là đích-đáng.

Mới đây ở bên Pháp có chỉ-dụ sửa đổi lại chương-trình bực Trung-học, trường Trung-học *Albert Sarraut* vốn phải theo chương-trình Tây thì ta trường cũng nên giải nghĩa qua sự sửa đổi lại thế nào.

Cứ theo như chỉ-dụ quan Giám-quốc ngày 3 Mai 1923 do quan Học-bộ Léon Bérard đã khởi thảo thì bực Trung-học cũng chia làm bảy năm như cũ, nhưng trong bốn năm đầu nghĩa là lớp sáu, lớp năm, lớp tư và lớp ba thì học-trò đều theo chung một chương-trình cả, mà ngoại những môn học chung ấy thì chữ *Latin* phải cưỡng bách trong bốn năm đầu và chữ *Grec* (Hy-lạp) phải cưỡng bách trong hai năm (là lớp tư và lớp ba). Từ lớp thứ nhì trở lên thì mới phân làm hai ban là cổ-điển (classique) và kim thời (moderne). Ban cổ điển thì chữ *Latin* lại phải cưỡng-bách cho đến hết hạn, còn chữ *Grec* thì được tùy tiện. Những học-sinh nào ưng thì riêng ký *Grec* thì sẽ được thêm điểm số. Trong ban cổ-điển mà ở hai lớp trên, người nào không học chữ Hi-lạp, thì cái thời giờ ấy sẽ dùng để học chữ Pháp với một thứ tiếng nữa.

Còn như ở ban kim-thời, thì sẽ học chữ Pháp nhiều hơn và một thứ tiếng nữa để thay cho Latin và Grec.

Từ lớp sáu trở lên đến lớp nhất thì chương-trình về khoa-học và giờ học của hai ban đều như nhau cả.

Học trò ở lớp nhất ra, dù ở ban nào cũng được học triết-học và toán-học cả.

Học tốt-nghiệp bực Trung-học rồi thì thi lấy bằng tú tài.

Phàm các thí sinh lốc xin thi tú tài phần thứ nhất thì phải có giấy chứng thực rằng đã thi đỗ một bài thi viết chữ Latin và một bài thi viết chữ Grec, hai năm trước khi thi tú tài.

Xem như vậy thì chương-trình bậc Trung-học ở các ban phân nhiều các bài cùng học chung nhau cả.

Nói tóm lại thì trong chỉ-dụ mới có những điều sửa đổi cốt yếu như sau này.

1° Từ lớp sáu cho đến hết lớp ba hai ban cùng học chung một chương trình và phải học bốn năm chữ *Latin* và hai năm chữ *Grec*, hết kỳ hạn ấy mỗi thứ phải thi một bài viết.

2° Lên đến lớp nhì mới phân ban.

3° Về khoa học từ lớp sáu lên đến lớp nhất thì giờ học và chương trình đều như nhau cả.

Chỉ-dụ mới ấy đến ngày 1er Octobre này là ngày khai trường thì ở bên Pháp mới bắt đầu thi-hành cho các học-sinh vào học lớp sáu, còn ở Đông-dương là các trường Trung-học đã khai giảng rồi thì không có lẽ lại thi hành trước bên Pháp được, như vậy thì phải đợi ít lâu nữa có nghị định quan Toàn-quyền tuyên bố đạo chỉ-dụ ấy rồi mới thi-hành được, bởi thế mà trường Trung-học ở đây vẫn còn phải theo lệ cũ.

Vì duyên-cớ gì mà quan Thượng-thư bộ Học sửa đổi lại nền Trung-học như ta đã nói trên kia? Trong khi khởi xướng nên việc hoán cải ấy thì cũng có nhiều nhà trong học-giới phản đối không chịu, mà quan Học-bộ xin được quan Giám-quốc ký cho tờ chỉ dụ ấy cũng không phải là không gặp sự khó khăn vậy. Trước hết quan Thượng thư Học-bộ kể những cái tệ là cứ phải tùy theo những sự tân bộ hình thức mà làm phương-châm cho nền học. Rồi ngài giải bày hai cái chủ ý nữa là tăng cao cái trình độ nền trung-học lên và kén chọn lấy những bực thiên-niên được hưởng sự học lấy. Vì rằng cái cốt của bực trung-học không phải là riêng ở một sự chuyên về khoa học hay là về các tiếng sinh-ngữ, cũng không phải riêng ở một thứ chữ Pháp mà chính ở cái học Hi-lạp và La-mã (Greco-latin), vì có học hai thứ chữ này thì mới hiểu thấu được cái thâm-thúy luận-lý và văn-chương cổ vậy.

Phải, tiếng Pháp cũng như tiếng Nam, phải tựa vào cái chữ cổi rễ của mình, làm văn Pháp mà không biết chữ Hi-lạp La mã thì cũng như làm văn Nam mà không biết chữ Nho vậy.

Vừa đây ký giả có được tiếp một vị giáo-sư Pháp, nói đến việc Trung-học đổi lại chương-trình theo như chỉ dụ ngày 3 Mai 1923 thì ông lấy làm biểu đồng tình lắm và ông có nói rằng: « Tôi đã nhiều lần tiếp chuyện với những học-sinh An-nam đỗ tú-tài ban *kim-thời* thì tôi xét ra Pháp-văn chưa có thể gọi là thông thạo được, như vậy cũng là tại chuyện về khoa-học quá mà phải nhãng bỏ Pháp-văn. Nhưng tôi xem ra người An-nam không phải là không có khiếu học về Pháp văn, vậy tưởng nên tùy nghi xin vào học ban cổ-điển thì hơn, vì có học cổ-điển mới thâm-hiểu chữ Pháp, mới mong cho thiên-niên Annam này được nhân tài ra, chứ trình-độ quốc-dân còn kém mà ai cũng cứ chuyên về khoa học cả thì phỏng có ích gì cho nước? Nước Nam bao giờ có được giảm bảy mươi chân tú-tài vào chương thì sự học phổ thông trong nước lúc bấy giờ mới chắn hưng được. »

Cứ như ý-kiến quan Thượng-thư Học-bộ và lời vị giáo-sư nói trên kia thì ta nên lấy việc hoán cải chương-trình Trung-học làm một việc đáng mừng cho nền học nước ta lắm vậy.

V. Đ.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Havas, ngày 7 Septembre 1923

Nước Ý và nước Hy-lạp

Nước Hy-lạp phải nộp cho nước Ý năm mươi triệu lires.

Việc nước Đức

Tại thành Berlin đã thiết quân luật.

Tại hải-cảng Bavière, chánh-phủ ấy toàn-quyền quốc-vụ cho quan Vockahr đốc phó mọi việc.

Tại Dusseldorf, những người về đảng Đại đồng tuyên bố nhất luật đình công tại các mỏ.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 26 Septembre 1923

Nước Đức đối với việc bất sự dĩ-kháng tại họ: sông Rhur

Cứ như tin-tức ở nước Đức gởi đến, thì cái tình-trạng xem chừng cũng rắc-rối lắm.

Có tin rằng quan Giám-quốc Ebert có ký chỉ dụ ấn-định các phương-sách duy-trì trật-tự.

Tại hải-cảng Bavière nhân dân được tin về việc bất sự dĩ-kháng, thì cũng cam lắm mà chịu, chứ không có ý gì khác, vì xem chừng ai nấy còn dương để tâm lo nghĩ về cái thị-giá vật-hóa cao lên dữ dội, và các nỗi khó-khăn về trong trường sinh hoạt, chứ không có lưu ý đến cái hiện-tình chánh-trị trong hạt sông Rhur. Nhưng những người về đảng Quốc-dân thì cổ sức đổ lỗi cho đảng Xã-hội cái trách-nhiệm về cuộc thất-bại mới rồi. Các hội về đảng Quốc-dân đông binh và lớn Hitler làm hội-trưởng chung cho cả các hội ấy.

Một ngày hôm chủ-nhật có 14 nơi hội-nghị.

Chánh-phủ ở hải-cảng Bavière đã giao cho M. Eton Kahr quyền-thống-quốc vụ.

Báo *Le Temps* có nói: khi nào người Đức biết rằng việc đề kháng là việc vô-ích, mà công không sao làm được, thì sự nào động cũng sẽ yên đi như những lần trước.

Trong các hạt trá binh, thì cuộc giao tế của các quan Đức đối với các quan trá-binh, xem chừng đã địa bơn trước. Đại khái như viên chủ nhiệm nhà quốc hội ngân hàng ở Dusseldorf tự ý xin mỗi tuần lễ nộp một số tiền marks đáng giá là một trăm nghìn quan để dùng cho các đạo trá binh. Các quan Pháp nhận lời. Các người làm công ở Mayence đã làm việc sáng ngày hôm thứ năm.

Song đảng Đại-đồng có công bố khuyến thọ thuyền nhất loạt đình-công, nhưng chỉ có thợ thuyền trong mấy mỏ là đình-công mà thôi.

Việc rối loạn ở nước Bảo

Tại nhiều nơi ở nước Bảo, đảng Đại-đồng tuyên bố lập chánh-thể cộng-hòa.

Song chánh-phủ nước Bảo có tuyên-bố rằng cái phong trào ấy có tuổ ngắn ngủi được, và đã đẹp được bớt đi nhiều lắm.

Tại Hội Vạn-quốc

Đại-hội-đồng hội nghị có hai buổi, đã xét xong tất cả các vấn đề.

Ngày hôm thứ tư, đại-hội-đồng đã ưng chuẩn một khoản công bố rằng đại-hội-đồng đã xét các bản tờ trình của tiểu-ban coi về việc ấy quyền, và đại hội-đồng mong rằng tiểu-ban đã được liệt-quốc tuyển cho luôn để mở, mang cái dương tinh-thần, và dương vật chất cho các dân được bảo hộ.

Sáng hôm thứ năm, đại hội-đồng ưng chuẩn bản tờ trình của tiểu ban coi về cái vấn-đề nha phiến.

Mme Hélène Vacaresco (Lô-mã-ni) ca-ngợi cái công trạng của nước Pháp trong công cuộc đồng liên cộng tác của liệt quốc về đường tri-thức. Cô lại xin hoa tỉ sự trả tiền cho các nước nhỏ chưa được đặc quyền vào cuộc đồng tác cộng tác ấy.

Ngày hôm thứ tư, tại tiểu-ban coi về sổ chi thu, và việc tài-chính M. Beigbeder cũng hay tỏ lẽ. Lẽ tiền lợi của sự đồng-minh cộng-tác về đường tri-thức.

MẤY TIN VỀ VIỆC ĐỘNG ĐẤT Ở NHẬT-BẢN

Trước đây có tin rằng các quan Nhật không mạng để nước Nga dự phần trong việc cứu trợ các nhà bị nạn động đất, về việc ấy nay được thêm các tin tức như sau này:

Ngày 3 Septembre một chiếc tàu của nước Nga tên là *Lenin* có chở 1000 tấn thực phẩm, các vị thuốc chữa bệnh, đáng giá 400 000 roubles sa, và có đủ các viên chức về ngành y-tế khởi hành từ Vladivostok đi đến Nhật-bản.

Ngày 12 Septembre, các quan Nhật được điện-tín cản tàu ấy gởi đến nói rằng đội hải thuyền ở Vladivostok cứ đến để cứu trợ các nhà bị nạn, và hỏi liệu tàu đỗ ở miền đông-bắc nước Nhật để lấy than lấy nước có tiện hay không?

Các quan Nhật-bản bèn điện lại rằng tàu đỗ ở Yokohama tiện hơn cả, vì vậy ngay ngày hôm ấy tàu *Lenin* vào cửa bể Yokohama.

Bến hôm sau các quan Nhật thấy thủy-thủ ở dưới tàu *Lenin* khai rằng tàu ấy do chánh-phủ trung-ương ở Moscou cử đi cứu-đông, mà lương-thực và vật-liệu trên tàu chỉ phát cho một số ít người mà thôi. Thủy-thủ lại nói rằng trong tới Nhật-bản tiếp phái cái thiện-tài để đội nay, thực là một cái dịp rất tốt để cổ-động cái chủ-nghĩa của đại-đồng tại Nhật-bản.

Vì vậy, các quan Nhật-bản bèn cấm thủy thủ không được lên bộ, không nhận thực-phẩm và vật-liệu chở đến, và lệnh cho tàu ấy trong 24 giờ phải rời khỏi hải-phận nước Nhật.

Tàu *Lenin* lấy nước lấy than rồi đến hồi 10 giờ sáng hôm 14 Septembre, thì lại khởi-hành đi Vladivostok.

2° Số tổn-hại ở thành Tokyo hiện nay đã có sự bổ sung như sau này:

Tên các khu	Số nhà	Số người
—	—	—
Nihonbashi . . .	36.077	152.320
Kyobashi . . .	50 479	158 480
Kanda . . .	48 876	178.440
Shitaya . . .	59 213	213.632
Asakusa . . .	81 572	284.896
Honjo . . .	74 588	277 459
Fukagawa . . .	49 047	197.078
Shiba . . .	51 016	215,306
Cộng . . .	441.428	1.671,977

Tin Trung-hoa

Ngày 19 Septembre 1923

Tin Tôn-Văn

Tôn-Văn về đóng ở Đông-giang, triệu tập các quân-đoàn, khai quân sự hội.

Liên-quân kéo đến Hà-nguyên

Liên-quân (quân đội về phía Tôn-Văn) kéo đến đóng ở Hà-nguyên, Nam-quan và Bắc quân sẽ đại chiến tranh ở đó.

Vương-chánh-Xuân từ chức

Quan đốc-biện trung-đông thiết-lộ Vương-chánh-Xuân từ chức, có lẽ Viên-kim-Khải thay chân ấy.

Chánh-kiến của quan lãnh sự Mỹ

Quan Lãnh-sự Mỹ đến thuyết-lý nhà sứ-quán Bắc-Kinh, trong thông nước Tàu tiến bằng tự-trị

Dự định tổn phí việc đại tuyển (bầu Thông-linh)

Tào-Duệ dự định việc đại tuyển tổn phí đến 2.000 000 đồng bạc, vay các dân mỗi được 400.000, còn thiếu số nhiều.

Nhan-hạ-Khánh nhận chức

Quan tư-lệnh sở trưởng Nhan-hạ-Khánh đã nhận chức được ba ngày.

Tin Lê-nguyên-Hồng

Ở thượng-hải có tờ báo đăng ngày mồng 18 Septembre tới Lê-nguyên-Hồng đến, nhưng đến ngày ấy Lê vẫn chưa đến.

Các phái khai hội, ngăn-trở việc Lê nguyên-Hồng về phía nam

Các phái khai hội đánh giây thép cho Lê-nguyên-Hồng ngăn trở việc Lê về phía nam.

Thượng-hải phản đối việc thi lệnh cấm chở gạo

Nói các Hội-thương mượn cớ vì việc thiên tai Nhật-bản mà thi lệnh cấm chở gạo, nhưng kỳ thực có ý khác, sức đáng ở Thượng-hải đều phản đối việc ấy cả.

Chuyện kỳ khôi

Một cọc trẻ dại

Bà lý Mỗ nổi tiếng sư-tử độ nhất trong vùng kia, ông lý động bước chân ra cửa bà đã nghi ngờ hoặc hoặc, căn-vấn hỏi hết điều. Giữa năm Sửu, về vụ nước to, đê vỡ, ông Lý đi hàng năm bảy ngày mới thấy về, bà đã cầm sẵn trong lòng. Vừa về hôm trước, hôm sau lại thấy ông sắm sửa đi, bà bèn hỏi ngay. Ông đáp:

Đi nộp tre, nước đi đâu.

Nghe vậy, bà lặng lặng không nói gì, nhất định lập mưu đò xem sao. Sáng hôm sau bà giả cách đi chợ thật sớm, tiền trước đến cửa huyện rình ông. Rình mãi đến quá trưa mới thấy ông Lý lững thững đến cửa huyện, ngồi nán tê là một lúc, rồi vào quan, nhưng chẳng thấy đem tre-pheo gì cả.

Thấy thế bà bèn bỏ cửa tâm-bình lên, ở đâu nấy xô ra nắm lấy ông Lý mà rằng:

A thấy lừa tôi à! tôi rình thấy từ sáng đến giờ ở đây, nào tre gỗ của thầy đâu nào, à thấy lừa tôi!

Ông Lý cũng cả người không biết nói thế nào, một tay bưng miệng vợ lại một tay vỗ vào bả bảo mà rằng:

Con kia! chẳng tre là gì đây. Một cọc tre đã bẩy năm ba năm chẳng rõ, lại cứ muốn ăn nữa à. Con kia, im đi.

Bà Lý ngẫn người ra, không hiểu đâu đuôi làm sao mà các ông Lý khác cũng đi việc quan, thấy đều gặng giải mãi mới biết cọc tre là tên thế.

Nhà-quê.

LỜI ĐÀN BÀ

Cái sự-nghiệp là cái làm sao?

Mọi người sinh ra, ở đời, đều hẹn dần sang, đều đến ông đầu bà, ai ai cũng có một cái sự nghiệp cần vẫng trong tay nhiều hơn một thành con người, nếu sự-nghiệp đã hỏng, thì người ấy có chẳng chơi hỏng, mà cái sự-nghiệp lại tùy theo thời-thế trong nước người khác nhau nhiều lắm.

Nhưng kẻ thất thường sự-nghiệp, lọc lọc dung-tài không kể, còn người xã-hội đã công nhận cho là bực thường-lưu, thì cái sự-nghiệp của người ấy, tất cũng thành-thật thật-thà, lóc mãi cho tài người đời làm lắm, khiến muôn ngàn người đều phải ở trong đấu mình, và phải tây lấy mà làm đường cho. Những nỗ cả sự-nghiệp tạo ra các sinh viên quan-nghị vậy, một khi trong một nhà, bách niên chi nghiệp, lại toàn là trẻ sơ trong một nước, cuộc nào sự-nghiệp gây dựng ra đã khó, mà nối-quốc hoàn-toàn lại khó muôn nữa.

Lời xưa có nói rằng: « Sự-nghiệp có qua mồ, đời người, trẻ mới biết, nơi nên phải chắng, cuộc sắn bảy mươi cũng chưa chắng cọc sự thay lời làm sao không biết cuộc. Dẫn ba, người đều bể thế bao, có phải người đâu bể sáo cũng làm người đã bể thế này sao, có 18 lực cuộc quyền cao chức trọng, đang-gia lấy trong sự-nghiệp nhà chồng, thế là sự-nghiệp nhà chồng, đỗ nhà đi, hay là sự tổ tiên, nhà bằng nai chết đeo-mang, có ai với không.

Khi người tắt đã định, không tự mình tỉ hộ cái thân vị mình không bao giờ. Tiết nghĩa có tiếng mà không có thực, thoát thì sự-nghiệp phải đổ lắt cả, vì cái nghĩa-phúc của ông trời phó thác mình là ai mình sẽ, cái vận quang của mình bạn gái khó tây, chẳng cao chẳng sang, cũng tốt, như dân quang cũng là kẻ mọi người, ngồi gần đứng xa đều trông, trong thấy mà phán đoán cảm-tưởng tán dương, hay là trông thấy mà sinh lòng ấy nay chán ngán, bởi vì làm gương muôn đời bực gia khuôn thành tiếp vang, ở kiểu tiết-tổ in tuồi một cuộc tắt tử, phòng còn thong gì nữa.

Oái đạo làm người có đoan tu ngoài, để gây cho mình một cái sự-nghiệp rất xứng đáng, chớ có vì vật dục mang lòng, hoặc vì say mê về điều danh lợi, mà làm đổ bỏ mất tinh mà quên nói lẽ nghĩa liêm-sỉ, thì người sau con cái mình ra chi, song cái điều danh-lợi, có khi chẳng ai vẫn không đoạt, mà cái danh-tiết, đến chết mới biết là cũng còn phải mất, mường nữa.....

Đời xưa như ông Ngô-tam-Quế, luyến ái chị Việt-nữ, chẳng Lê-bỏ mến yêu nàng Điêu-thuyền, vua Pou-sai say đắm gái Tây-tư, bà Nhân Hậu đề thi tổng khách, còn ai bao nhiêu bà vì tình nên lụy đến loạn-danh, đến sự-nghiệp, nhà tàng nước vỡ, lỗ ấn nọ bà ấy, nỗi sinh mưu vong, phú theo dòng nước chảy xuôi, mấy được ai tỉnh ngộ đi sớm xoay lại, Tam Giải thực thay! tiếc thay! Vậy mà người đời vẫn còn mơ màng trong giấc mộng, mong điều đặt tạo, chẳng được trước nghĩ sau, cam với cỏ cây tường mục nát, con gì sự nghiệp đời với người đâu. Nhân bài này có cảm nên với người đời, vậy tôi có câu tuyệt rằng:

Ngán thay mà lại tiếc thay ai,
Cắt cỏ xui nên duyên lỡ dở.
Mất tóc khôn phàn sầu bạc trắng,
Nhìn xem sự-nghiệp trọ ai hình hài.

Bực Phương bà tử

BÀ PHÓ THỐNG-LĨNH HOA-KỲ DỰ THI MỘT CUỘC THI ĐAN

Mấy tuần-lễ trước đây, ở nước Hoa-kỳ có một cuộc thi lớn về các đồ đan (tressé). Giải nhất được tới 2 000 đồng.

Một cuộc thi đan như thế cũng là một việc thường, song có một điều lạ là trong các đồ dự thi có một cái đồ chính bà Coolidge làm ra. Lúc bấy giờ tuy quan Coolidge chưa lên chức Thống-lĩnh, song cũng là quan phó Thống-lĩnh một cường-quốc, ấy thế mà phu-nhân cũng không có bỉ thỉnh một số tiền 2 000 đồng là nhỏ vậy.

Cuộc thi thơ

Của Nam-trung-Quốc mỗ-sĩ

Thơ thi

DCCCXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu Giám nưa lòng cõi Á đông.
Trăm đợi lưu truyền nền quốc túy,
Càng tường cho đến nhỏ-phong.
Văn-lan in tiếng dòng sông Nhị,
Chính-học treo cao đỉnh núi Nùng.
Cả đọc vẫn thường soi trước mắt,
Bội người danh-sĩ nhớ lai không?

Pi-qua-qui Giảng
Nha Hữu tiếng, Bắc-giang

DCCCXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Danh tiếng vang lừng cõi Á đông.
Thánh Lý xây đương nền quốc-túy,
Hoàng Lê rạng rỡ bực nho-phong.
Nhị Hà cảnh vật bao nhiêu chốn,
Khoa giáp bia-văn biết mấy dòng.
Cây cỏ bấy lâu còn vững gốc,
Miếu-tường may đã đồm rêu phong

Lê-khắc-Tiệp
Rue de Chêa cần, Phả lý

DCCCXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc-giám tên xưa, phải đó không?
Nàng Nhị hoa-phong nhờ gìm cũ.
Trở Thủ quốc-túy xứa hương chung.
Giang sơn tuy nhuộm màu Âu Mỹ,
Trở đạo còn in dấu Lạc-hồng.
Trước tự cổ-đô đâu miếu khắp,
Bái vàng hỏi đị đạ bắc tây, đông.

Trần đình Tập
66, Rue Médicaments, Hanoi

DCCCXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Miếu giám uy linh khắp Á-đông.
Gẫm Khổng sinh Trình hoa mở ngượt,
Nêu Nho đạo Thánh hình tròn vàng.
Kia bia Tiến-sĩ khi mờ rõ,
Bọ gậy Khuê-văn rực ánh hồng.
Nhắn khách khoa-danh đã gặp hội,
Cũng nhau tô điểm về Việt Hồng.

Trần-văn-Hoằn
99, Rue Jean Dupuis, Hanoi

DCCCXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đàn-bạch vun trồng thực lắm công.
Trời-đất vẫn ban đất bến Nhị,
Càng tường càng khỏi rợp non Nùng.
Dưới hầu trần thành hoa còn đượng,
Trước Lý lòn Lê đạo vẫn sáng.
Tòa-giáo muôn đời nêu vững đó,
Hội đến Á vũ với Âu-phong.

Nguyễn-đầu-Cao
Rue Tân-hưng, Quảng yên

DCCCXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Nhà giám là nơi kỷ niệm chung.
Trải Lý, Trần, Lê còn đấu tích,
Khắp Trung, Nam, Bắc vẫn tôn sùng.
Gió mưa lại lăng trời Âu Á,
Miếu mạo trang nghiêm chốn Nhị Hùng.
Nọ gốc khoẻ vẫn bia tiến sĩ,
Hỡi vẫn nhường có ở đây không?

Nguyễn-đích Lộ
19, Rue des Etoffes, Hanoi

DCCCXXXVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu mạo còn ỷ vẻ lộ lông.
Thánh chỉ mấy từng mây mới rõ,
Nhị hà một giải nước rồng chung.
Cung tường gây dựng công ông Lý,
Phong hóa dài lâu sự-nghiệp Hồng.
Chất ngất non văn còn đứng sững,
Khôi hương ai để dám quên đông.

Hồ-duy-Thận
Citadelle de Binh-định

DCCCXXXVII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu là nơi kỷ-niệm chung.
Tô tượng thánh ra vua Lý trọng.
Dựng bia tiến-sĩ chốn Lê sùng.
Coi sông Nhị nọ như sông Tô,
Sánh núi Nùng kia với núi Đông.
Mưa Mỹ gió Âu thêm vẻ đẹp,
Nghìn năm văn vật đất Thăng-long.

Thanh-ngọc-Quỳnh
26, Rue Hữu mỹ, Son-tây

DCCCXXXVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long
Cửa Khổng thì hồi biết mấy công.
Lễ nghĩa mấy trăm lòng đất Bắc,
Thi thư một cõi nẻo trời Đông.
Minh-luân gương rạng non Hồng Lạc,
Tiến-sĩ bia thơm nhẫn Nhị Đông.
Âu Á đời thay tây vận hội,
Còn nền quốc túy vẫn tôn sùng.

DCCCXXXIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Chung tú nên xưa đó phải không?
Bọc Khổng mấy triều bia vẫn đó nhuận.
Trời Nam một cõi khói hương chung.
Gương treo lễ-giáo in hồ Kiếm,
Bia dựng khoa danh ngất núi Nùng.
Trải mấy tinh sương cơ chỉ đó,
Phong-trào thay đổi vẫn tôn sùng.

DCCCXL

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Cơ-chỉ xưa rày đó phải không?
Giáo hóa bốn triều lừng đất Bắc,
Hương yên một cõi nức trời Đông.
Hiên trung gương sáng đông sông Nhị.
Khoa-giáp bia cao đỉnh núi Nùng.
Dâu bể cuộc đời thay đổi mấy,
Cung tường còn vững với non sông.

Lương tư Hiền
Chargé de la poste de Cao-mại
Thanh-hóa

DCCCXLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa thánh là đây có nhớ không?
Mạch đức nối Nùng trăm vẻ lạ,
Nước triều sông Nhị một màu trong.
Tường cao xây vững nền thi-lễ,
Bia dựng chôn bền cột hiền-trung.
Mưa gió mặt mà còn vận hội,
Đôi vầng vẫn rạng cõi trời đông.

Trần-bảo Nhân
Phả-quảng, Thanh hóa

DCCCXLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Miếu đó người nay có nhớ không?
Đó bể bia tăng mưa móc mới nặn.
Thân-dân say chẳng khói hương chung.
Khuê-văn gác mở nền khoa-giáp.
Tiến-sĩ bia treng cảnh thông-công.
Cơ sở xây từ triều Lý trước,
Cung tường còn mãi với non sông.

Trương-loa Đỉnh
Phả quảng, Thanh-hóa

DCCCXLIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Gây dựng từ ưa Lý phải không?
Ánh sáng lần khuê in nước Nhị,
Sông dâm đà bạch rợp non Nùng.
Xưa thu trải mấy hương còn đượm.
Mưa gió đôi phen sợi cỏ lồng lung.
Trần bầu là đây thành thuở trước,
Cung tường nhe vẻ rành qui-mông.

Ng-thị-Hai-Doanh
29, Rue de Tirant, Hanoi

DCCCXLIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long.
Hiếu Không xưa nay rất kính sùng.
Bọc thông một đông giữa bến Nhị.
Cung tường năm nhịp ngất non Nùng.
Khoa-danh lấy đấy làm tôn-chỉ,
Tế sự từ xưa vẫn thấy chung.
Đến bể không thay nền quốc-túy.
Văn minh trang điểm về non sông.

Nguyễn-Trang
Làng Đình-bảng, Bắc-ninh

DCCCXLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Xoang-hoàng còn ngỡ tiếng ngọc rung.
Rực rỡ cung tường non cỏ đã.
Thơm thơ trở đậu nước hoa phong.
Sông văn người Tử thôn sông Nhị,
Mạch đạo non Đông dẫn núi Nùng.
Bao trải năng mưa nay vẫn thế.
Vẫn nền Lễ phẩm vẫn chu-sung.

Nguyễn-Trí

DCCCXLVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khổng-miếu nào ai chẳng ngẫm trông.
Hạnh sĩ danh-nhân xưng lĩnh biển,
Cung tường bóng lộng kính bề trong.
Thánh danh ghi lục bia hòn trôi,
Lễ nhạc tôn nâng nếp cổ-phong.
Giờ Á mưa Âu đương thịnh hội,
Rồng nho hễ học biết bao công.

Nguyễn-Lập

DCCCXLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Ngọn đuốc làn-chu tựa nhật hồng.
Rạng vẻ non sông xe cõi Á,
Sáng lòe đường lối khắp trời đông.
Dân hai mươi triệu chung hương hỏa,
Nước bốn nghìn năm một bộ-đồng.
Vũ trụ tỏ mờ vàng với rạng,
Đời đời ghi để tấm gương trong.

Đoàn-ngọc-Ưng
110, phố Đông-kinh, Hải dương

DCCCXLVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Gốc Lý mầm Lê vững Nhị Hồng.
Khải-thánh xa-trông nền Khuyết-lý,
Trọng nho gần tiếp tượng khuê-song.
Trường cao chia bực đồm khôn thấp.
Bọc sắm lan vòng đang ở trong.
Kia mấy cuộc đời dâu bể lặp,
Cũng suy luận-lý cũng tôn sùng.

Nguyễn-Y,
Hoàng mai, Bà-đông

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Bún nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3017

VIỆC HANOI

Thời tiết

7 giờ	29 độ
15 giờ	31 độ

Giá bạc — Kể từ ngày 29 Septembre 1923, giá bạc ở kho Nhà nước định là 0 $ 49.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 29 Septembre 1923.* — 3%, 56 95 — 4%, 1918 92.30. — 5%, 1915 — 74 87 — 5%, 1920 91,30. — 6%, 1920 87 90.

Tin tàu. — Tàu *Orénoque* mang thư sang Pháp đến ngày 1er Octobre bỏ 6 giờ ở Haiphong sẽ chạy đi Tourane, Quinhon, Bien-giờ và Saigon. Thư từ ở Hanoi sẽ đem xuống Haiphong chuyến xe lửa 20 giờ 7 phút tối 30 Septembre.

Tàu *Jérusalem* khởi hành ở Marseille ngày 27 Septembre, đi Haiphong.

Quan nguyên Thống-sứ Rivet được thăng thưởng. — Chiếu theo chỉ dụ ngày 12 Août 1923, quan Thống-đốc hạng ba Rivet tại các thuộc địa Pháp ở Orient và nguyên quyền Thống-sứ Bắc-kỳ được thăng tứ đẳng Bắc-đẩu bội-tinh (Officier de la Légion d'Honneur).

Nước đến. — Tối thứ hai sau là 1er Octobre sẽ có nước đến, khởi-hành ở cửa Sông Đáy, trước cửa nhà Thương-chính và đi qua những đường sau này:

Đường Francis Garnier, Général Galliéni, Lanbarède, Sebillot, Paul-Bert hàng Trống, Pottier, đường Beauchamp, hàng Đào, hàng Ngang, hàng Đường hàng Đồng, Tiền tsin, phố Général Bichot, phố Maréchal Joffre.

Những cuộc hòa-nhạc ở các công-viên. — Kể từ ngày 3 Octobre trở đi, những cuộc hòa-nhạc ở các công-viên đổi lại giờ như sau này:

1 Ngày chủ nhật từ 16 giờ 30 đến 17 giờ 30 tại Trại hàng hoa.

2 Ngày thứ năm từ 17 giờ đến 18 giờ tại vườn hoa Paul Bert.

3 Ngày thứ tư, từ 16 giờ đến 17 giờ tại nhà-thương Đồn-thủy.

Giấp các nhà bị lụt. — Bản-báo vừa tiếp được của hội *Nghĩa hảo* là hội Ái-hữu của các việc chức ngạch cần tôn. Sở một số tiền quyên ở các nhà bị lụt là: 50 p. 00

Mme Ngô-Thành,		
161 phố hàng Bạc.	5	00
Mme Thuận-Đức,		
109 phố hàng Mi-mây.	5	00
Mme Cả Bảng-phác-Hội,		
23 phố hàng Bồ.	5	00
Số đã thu được trước.	15	00
Tổng cộng là	80	p. 00

Nên tích: **M. Kim, 2, Rue Coton** mua tem Indochine đóng dấu rồi. Giá rất cao. 3673

Lịch sáng năm. — Xin nói để các ngài biết rằng lịch sáng năm của bản quán đã bắt đầu làm.

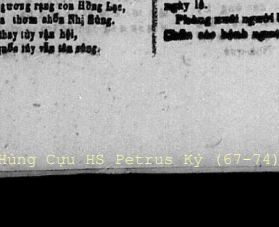
Vậy nếu các đại thương gia gửi xa cần phải thừa lịch cho qui hiệu thì xin mời lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại bất có bìa vẽ đẹp nữa.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này:

Từ 100 trở lên. . .	0 $ 35 một
Từ 10 đến 100. . .	0 40 »
Từ 1 đến 10. . .	0 45 »

(Tiền cước về phần các ngài chịu).

Sau đây lại in mẫu một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngẫy, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì bất tiết phải mua quyển lịch tàu nữa.



Ngài nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau này:

M. Bùi-xuân-Tuân
Giám đốc Lấy-ký, Hanoi

Tòa án Đại-hình. — Việc tên Khách Ông Nhi can về việc giết người ở tỉnh Hải-dương đáng lẽ xử hôm nay, nhưng hoãn đến vụ án sau vì tên phạm ốm nặng không thể đến tòa đối chất được.

Thuyên chuyển ngạch Tư-pháp. — M. Ng-v-Kính, thanh tá hạng tư tòng sự tại phòng kế-toán tòa quan Tổng trưởng Tư-pháp đổi sang phòng quan Chưởng-lý tòa Thượng-thẩm, thay M. Trịnh-xử-Trinh, thanh tá hạng tư được đề ra ngoại ngạch thay quyền quan Thống-sứ Bắc-kỳ bổ dụng.

M. Võ-khắc-Nghinh, thư ký hạng tư đương thông ngôn tòa Thượng-thẩm đổi sang tòng sự tại phòng kế-toán tòa quan Tổng-trưởng Tư-pháp thay M. Ng-v-Kính.

RẺ GIÁ THỰC CAO

Quốc-trái bất cứ năm nào, hạng nào, mà mang đến bán cho bản-hiệu, sẽ tính một giá rất cao.

HOÀNG-XUÂN-LAN
Chủ hiệu Fonderie Tonkinoise
2660 *39, Phố hàng Quạt, Hanoi*

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

6, Phố Thợ-nhuộm. — Giấy nói số 395

Lời nghiệm mới mẻ, công hiệu, rất phẩm, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.
Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh tiểu.
Bệnh đàn bà, bệnh trẻ con, đau ruột.
Bệnh đàn ông, đau cật.
Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 8 giờ đến 6 giờ chiều.
Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ đi sáng đến 12 giờ trưa, có hạn ngày giờ cho bệnh-nhân đến chữa.
2660

Sâm, Quế, Thục, Cáo

Bán tại hiệu **QUẾ-LÂM**
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân: **DƯƠNG-BÁ TRẠC**
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.
2695

Ngạch thư-ký tòa Sứ. — M. Đỗ-văn-Loãn, thư-ký hạng ba bắt bạo nghỉ và M. Tống-sơn-Thi, thư-ký hạng sáu trước có tin đổi đi Sơn-tây nay đổi đi Hà-đông thay M. Hồ-kim-Chi, thư-ký thường hạng sắp về nghỉ và M. Ng-v-Tụy, thư-ký hạng sáu xin nghỉ để vào học trường Thuốc.

M. Ng-v-Long, thư-ký hạng tư tại Sơn-tây nay đổi về Hanoi tòng sự tại nhà thương Annam thay M. Trần-công-Thuyết.

M. Trần-công-Thuyết, thư-ký hạng nhất tại nhà thương Hanoi nay đổi đi Kiến-an thay M. Phùng-mạnh Quy xin nghỉ để vào học trường Pháp-chính.

Ng-huy-Bích, thư-ký hạng năm tại Lạng-sơn nay đổi đi Monsey thay M. Cao-nguyên-Tố, thư-ký hạng nhất được bổ tri-nhậm.

M. Đỗ-huy-Phiêu, ký-lục thực thụ hạng nhì tại Bắc-giang nay đổi đi Monsey thay M. Lương-v-Thanh thư ký hạng ba.

M. Ng-hi-Tiêu, ký-lục thực-thụ hạng năm bắt bạo nghỉ nay đổi đi Hà-đông thay M. Ng-năc-Khả tạ thế.

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời cảm ơn các cụ, các quan, các ông, các bà đã có lòng thương, hoặc gửi thư chia buồn, hoặc đến phúng viếng, hoặc đi đưa đám phu-quân, thân-phụ chúng tôi là:

Monsieur HÀN-THÁI-DƯƠNG

ngày 27 Septembre mới rồi.

Trong khi tang-gia bối rối, có điều gì sơ-suất, xin các cụ, các quan, các ông, các bà miễn thứ cho;

Quả-phụ: Bạch-nguyệt-Tường
Cô-tử: Huy-Định
Đồng-gia-quyến bái tạ

PHÒNG-THĂM-BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thư đã nguyên Bảo-hữu bội-tinh-Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tenon, Fon. Rabot. Casablanca Port-Said Abadeh) Huế.

Ngoại khoa, họ-sanh, chữa mắt có cần thứ bệnh lậu, bệnh giang-mai

KHÁM BỆNH: 08 ở đồng một lần.
KEM GIÁY LẦN-CHỮA: 08 ở lần
Phòng khám bệnh tại DƯỜNG GIA-LONG, số nhà 32 bis

Cao-miên bội tinh. — M. Trịnh-hữu-Can là chủ hiệu thợ cạo Tiên-lập ở phố Tiêu-tsin số 83 vừa được thưởng Cao-miên bội-tinh.

M. Can mở hiệu này đã lâu và đã được công chúng khen là cửa hàng sạch sẽ và làm khéo lắm. Bởi vậy quan quyền Toàn-quyền trước cũng có thưởng cho một đạo giấy khen là giỏi nghề cạo lắm. Tưởng các cửa hàng khác cũng nên coi đó mà bắt chước.

Một việc đáng vô lịn ở đường hỏa-xa. — Báo *France Indochine* có đăng rằng:

« Ngày thứ năm vừa rồi sở Một-thám đã bắt ba người, mà hai người thì làm công cho công-ty Vĩnh-yên Văn-nam, phạm tội buôn lậu những vỏ xe lửa.

Một tên phạm là Hoàng-huy-Lan làm ở garo Vĩnh-yên có bán nhàm với một người bạn thân vỏ ở Hanoi là Ng-hữu-Lương cứ về ở Vĩnh-yên phát đi đã đăng rồi thì ở Hanoi lại giữ lấy rồi gửi lên Vĩnh-yên mà bán một lần nữa. Hai người *facteurs* và người ở tàng đến phải bắt cả và đã nhận thú nhận cả. Nay mai sẽ đem ra Tòa án. »

Mất đồng hồ. — Một người thợ máy ở phố Song-tô-lịch có trình mất một cái đồng-hồ bạc giá đáng 145 francs.

MUỐN RA ỨNG-CỬ

Các ngài quan tai nghe hai chữ Gịu-Long thường vẫn chiếu cố cho hiệu Gịu-Long thì kỳ báo cứ này tất nhiên các ngài không quên đến hai chữ Gịu Long. 2695

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Việc nghênh tiếp quan Toàn-quyền. — Chừng sang tháng Octobre này thành-phố ta sẽ được cái hân-hạnh đón rước quan Toàn-quyền Merlin. Nghe đâu bội-đồng tổ-chức các bội của thành-phố đang dự-tính việc nghênh-tiếp quan Toàn quyền một cách thực đặc-biệt để tỏ lòng hoan-hô của dân Tây, Nam.

Sở tiêu năm tốt rằm tháng tám của đàn thanh phố ta. — Cứ như mấy hôm trước ngày rằm ai chả cũng rằng tối tháng rằm năm nay có cái nông nỗi thức cao gọc hẳn mà thành lễ ngắt hết vui. Ấy thế mà không, ngay từ sáng sớm ngày mười bốn cho phố đã tấp nập những người đi sắm tết: kẻ nghiêu thì một vài cân bánh, gắm bà quà bỏng; người gánh tai vẻ kẻ, ít ra cũng một gánh, vài đôi, mà nhiều ra thì hàng năm bà cũng chưa là chàng. Hơn bà hôm tính đồ đồng cả nhà ra đi ăn nhà giàu mỗi nhà phải bỏ vẻ hòm tới rằm tháng âm vừa rồi là ba đồng chẵn với số định của thành-phố ấn tế năm vạn, (ấy là không kể nhân-dịnh ở ngoại-châu) chừng đã mười lăm vạn đồng bạc.

Sự ăn tết này tuy không có điều gì là đáng chê, nhưng chỉ tiếc một điều là cái số mười lăm vạn ấy thì tiêu quá nửa vào việc ăn uống mà thôi, còn những thứ khác như mua phẩm, mua giấy bút-mực v. v. của người quốc.

Việc quyên trợ cứu các miền bị lụt. — Công-ty Hợp-phố chúng tôi đã mở ra cuộc tạo quyên cứu các miền bị lụt trong những hạt Bắc-ninh, Hưng-yên, Hải-dương, đã có gấy xin phép quan Đốc-lý Haiphong. Các ngài nào trong thành-phố Haiphong có lòng thiện-tâm muốn tán thành việc nghĩa cứ với chúng tôi thì cứ hỏi M. Trần-ngọc-Bích là chánh-nhiệm của bản hội tại số nhà 72 phố Đường-cát Haiphong. Bản hội đã có một viên hội-đồng ký-viên có những ông sau này giúp việc đi quyên: MM. Trần-văn-Bịch, Ng-đức-Linh, Đặng-văn-Trí, Đỗ-g-v-Sáng, Ng-văn-Lạc, Vũ-ngọc-Lan, Ng-văn-Tuất, Lưu bá-Long, Tăng bá-Quỹ.

Tiền bội-đồng cứu các miền bị lụt chưa chi phí, nói thực ra thì bao nhiêu tiền phí tổn ông Trần-ngọc-Bích tự chủ-nhiệm bản công-ty xin ứng ra giấp cả, không bỏ vào phạm đến đồng tiền của ai hết. Vậy vẫn tôi thiết trông việc là việc nghĩa, giấp vào còn vẻ vang hưởng chi lại còn tiền xâm vào cũng không nên, vì sau có làm sổ để trình quan trên tất-tỉ, xin cho ngài thiện-tâm quyên tợy cho, nên các ngài ở xa cũng nên tán thành vào việc phúc này, bản công-ty chủ-nhiệm cũng xin cảm tất.

Nhiều điều phủ lấy giá gương
Người trong một nước thì thương [nhau cùng

Dám xin các ngài phát bồ-đề tâm để cho việc phúc đức này chóng viên thành quả lớn.

Tiền bội-đồng cứu các miền bị lụt của công-ty Hợp-phố Haiphong lại cảo

Lớp học dạy chữ Anh ở phố-g Thương-mại. — Những lớp học dạy chữ Anh (Anglais) ở phòng Thương-mại Haiphong sẽ chia làm ba lớp, ngày giờ khai giảng định như sau này:

1- Lớp Cao-đẳng: Dạy người Âu-tây và người bản xứ đã được quyền bằng-cấp rồi vào học. Khai giảng ngày thứ hai và ngày thứ năm từ 20 giờ rưỡi đến 22 giờ.

2- Lớp Sơ-đẳng và Trung-đẳng: Dạy người bản xứ: khai giảng ngày thứ ba và ngày thứ năm từ 20 giờ rưỡi đến 22 giờ.

3- Lớp Sơ-đẳng: Dạy người Âu-châu khai giảng ngày thứ tư và ngày thứ bảy, từ 18 giờ rưỡi đến 20 giờ.

Những người đã viết tên vào sổ học, đến 20 giờ rưỡi thứ hai này là ngày 1er Octobre thì phải đến trình diện ở phòng Thương-mại (trường học, phố Francis Garnier) để xếp đặt các lớp.

Người Âu-tây thì vào phòng ở bên tay trái:

Người bản xứ thì vào phòng ở bên tay phải.

Cái án mạng ở đường Cát. — Trong số báo ngày 27 Septembre bản-quán đã đăng cái án mạng ở đường Cát trong nhà rượu ấy. Nay sở Mật-thám đã bắt được hai đứa bị nghi là giết tên Ng-v-Vượng bằng ấy là tên Ng-v-Hảo ông giám.

Chết đuối. — Sáng hôm qua người ta vớt được một người Khách chết đuối ở dưới sông Tam-bạc lên.

BẮC-NINH

Lời cảm ơn. — Chúng tôi có lời cảm ơn các cụ, các quan, các ông, các bà, và các nhân-hàng cố-hữu, đã ở tỉnh tuyến-xa, đến nỗi thăm, gửi giấy chia buồn, phúng viếng, hoặc đi đưa đám phu-quân, thân-phụ chúng tôi là:

M. NGUYỄN-ĐỨC-TẠI

năm nay hưởng thọ 67 tuổi, tạ thế ở dân-sinh ngày 12 tháng năm tây (22 Septembre 1923) và cất đám ngày 14 tn.

Trong khi tang-gia bối rối, có điều gì sơ suất, xin các ngài thứ lỗi đi cho.

Cô-nì-tử: Ng-đắc-Phát, thư-ký ở sở Larrivé Frères Hanoi,
Ng-đức-Hỷ, Cường-giáo trường Pasp-Việt Pone-yên,
Nguyễn-đức-Mão, Giáo-học trường Pháp-Việt Đáp-cầu,
Nguyễn-đức-Thân, Học-sinh trường Sam Sơ-phạm Hanoi
Nễ-tử: Nguyễn-thị-Phận,
Nguyễn-thị-Mỹ,
Tế-tử: Đỗ-đăng-Tiêm,
Nguyễn-văn-Bính,
Đồng gia-quyến đồng đăng bái tạ.

(Xem trang thứ ba, cột thứ ba).

MỚI XUẤT BẢN

TÁI-SINH-DUYÊN «HẬU-BIÊN»

(Sự-tích Mạnh-lệ-Quân)

再生緣後編

Cuốn « Hậu-biên » này so với « Tiền-biên » thì nhiều trang hơn, mà giá cũng bán có 0 $ 90 và 0 $ 20 tiền cước-phí. Ngài nào muốn mua, xin gửi thư và mandat cho ông NGUYỄN-ĐỖ-MỤC, *Trung-Bắc-Tân-Văn* Hanoi. Có bán tại bản-quán, cùng các cửa hàng sách.

3022

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của BỘ CANH-NÔNG THƯƠNG



Theo bình tự-nhiên ăn rẻ đấy, chớ không như có những bình lắm trò-cười cho trẻ-con và người có tri không thể tin được!

Xin xem-xét và so sánh cho kỹ-càng nhẩm tôi!

Ngày mồng 2 tháng năm, năm-hiệu Khải-định thứ 8e, tòa Nội-các phụng tờ chiếu phê rằng:

Chiếu nay đòi được phàng của MONTÈS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ để tăng sức cho ai ưa quốc rất hay, đáng nắc gia thưởng. Trước lục phê thị gửi cho qui được phàng chế-tạo để là thanh-giá.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, *giá bán lại đắt quá*, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Trang-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ ba tờ báo này.

HÀ ĐÔNG — HÀ-NAM

Một ý kiến hay trong dạo thầy trò. — Ông giáo Ng-v-Hàng và ông giáo Ngô-thị-Ấn, trước dạy học ở Sơn-tây nay học-trò hai ông thành đạt nhiều lắm.

M. Hoàng-hữu-Giao, thị độc-học-sĩ, tham-tá sở Công-chính, là học-trò hai ông ở Sơn-tây trước, có đại giấy đã sinh em đồng học lớp bấy giờ, khá đáng mối ông một bức cuốn thư, trong khắc mấy chữ ca tụng công đức hai ông dạy dỗ khi xưa, để ghi ơn đời đời.

Trong đám học-trò đứng mừng, người thì làm tham-tá, phán-sự, chủ-sự ở các tòa các sở; người thì làm Đốc học, giáo học tri huyện, nghị viên.

Thật là vẻ vang cho hai ông lắm!

Vừa rồi, M. Tham Giao cùng mấy anh em đồng học lớp bấy giờ, kính tặng mỗi ông một bức cuốn thư, trong khắc mấy chữ ca tụng công đức hai ông dạy dỗ khi xưa, để ghi ơn đời đời.

H. lai cảo.

CẨM-GIÀNG (Hải-dương)

Tình khứ lưu. — Báo-quán tiếp được tờ sau này nhờ đăng báo:

Sáng 25 Septembre 1923 quan Nguyễn tri huyện Cẩm-giàng Vũ-đình-Khôi đổi đi tri huyện Phú xuyên (Hà-đông). Ngài là người thanh-liêm, lỗ-độ, đối với ai cũng một lòng nhân hậu, nhất là đối với dân trong hạt lại từ tế hơn nữa, cai-trị huyện này hơn ba năm, không những là sự thanh liêm dân được yên vui, mà lại xuất tài xuất lực để giúp đỡ, mở mang cho trong hàng huyện nữa, như là việc đê năm nay, việc nhà trường học, việc hội nghĩa địa, nên trước hôm đáng trình các thân-hào hàng huyện lên đóng đốc đề tiễn hiệt. mà xem ra ai cũng có tình quyến luyến càng nhau đến cảm ơn, chúc cụng và tỏ tình luyến ái. Hôm ngài đi, hội ngài Ia-đia có đưa một bài chúc.

Phạm-hi-Rạng. lai cảo.

NAM-ĐỊNH

Tôi có một tòa nhà gạch số 16, phố hàng Đồng tỉnh Nam-định, muốn bán. Vậy ông bà nào muốn mua, xin lại đó mà xem nhà. Hiện nay cái nhà đó vẫn cho thuê đã ba năm nay. Sự giao-thiệp gì xin cứ viết thư cho tôi làm số thơn ở Campha (Bonggay).

M Vinh

Interprète aux Charbonnages

PHÚ THỌ

Sắp sửa làm nhà trường. — Tại làng Xuân-đàng thuộc phủ Lâm thao đã bàn định làm nhà trường từ hai năm trước, mà nay trong làng đã tự tình và đã có người hai nghìn bạc để làm nhà trường Pháp-Việt. Dân đã có giấy xin nhờ quan trên để bắt đầu làm nhà trường, chẳng nay mai quan trên cũng y cho.

Một cảnh qui vợ ít có. — Mới rồi một nhà kia ở phố Bờ-sam không biết vì cớ gì mà bỗng dưng đuổi vợ, đương trưa giới nắng như thiêu như đốt chàng ta lột trần vợ ra đánh, vợ kêu gào làng xóm đến can, thì chàng lại càng cứ thanh cái nện hoài, đến nỗi vợ không kêu được nằm lăn ra, người đi một giờ lâu tưởng chết, sau chàng ta lại phải khiêng về nhà để thuốc mới tỉnh. Ôi! đánh vợ như vậy có khác gì đánh kẻ thù hằn không. Nghe đâu việc này hội-đồng trong làng có đến biên thương-lịch và đệ lập tờ biên bẩm để trình quan.

VIỆC KINH-ĐÔ

Chiếu bóng bệnh *dương-mai*. — Bệnh dương-mai là một bệnh rất độc hiểm, những người mắc phải bệnh ấy, chẳng những thiệt hại đến thân thể mình mà thôi, lại còn lưu truyền cái độc ấy cho con cháu về sau nữa.

Mới rồi hiệu Gaumont mới chụp được để chiếu bóng một cái nguyên cớ của bệnh dương-mai, mà khi sắp đặt để chụp ra thành hình, thì có quan y-khoa bác-sĩ tên Leredde là chuyên môn về bệnh ấy đứng xem xét, chụp thành bốn đoạn là: bệnh dương mai mắc phải, và bệnh dương mai lưu truyền. Cách tân hại của bệnh dương mai ở trong xã hội. — Những phương thế trừ khử để chữa bệnh ấy.

Lại có hội Pathé Consortium cũng là hội chiếu bóng thêm vào một đoạn chiếu minh những con vi-trùng của bệnh ấy mà quan y-khoa bác-sĩ Commandon tìm ra.

Nay nghe đâu chánh-phủ Đông-pháp có mua các đoạn film ấy để chiếu bóng cho nhân dân xem là cốt để cho ai nấy đều biết cách đề phòng để tránh cho khỏi cái bệnh ác nghiệt ấy.

Thương thầy các nhà báo sẵn có những người đàn bà dẫn đề, khi sinh con ra mắt cả nửa mùng óc thối tha chẳng ai chịu được, đến bố đẻ chẳng cũng mà đau bà phải tốn biết bao công của mới cứu khỏi; lại thêm khi sinh ra những cái thai đề chết vì bệnh dương mai làm cho đứa bé con ở trong bụng mẹ mà hình thể đã lở lấy, đầu óc ắt sẽ mà chết. Oan thay! thầy chỉ vì bệnh hoa liễu phong lưu mà đến nỗi đi hại cho giống giống đương ấy. Nay quan trên đã xem xét đến mà trừ khử thật là một cái bệnh phúc của dân biết bao.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Thi thư ký Bưu-điện. — Trong số những học-sinh trúng tuyển kỳ thi thư ký Bưu điện vừa rồi thì có cậu Đặng-mậu-Lâm, là trưởng tử ông Đặng-mậu-Thành, Hàn-lâm-viện biên-tu thư-ký sung-chánh.

Vậy có lời mừng ông Thành và cậu Lâm. X

THỪA-THIÊN

Hăm ăn cọp. — Làng Bao vang làng Lương-điền đông và làng An-nông mấy lâu đã khổ sở về nỗi bỗ hoan nay được nhờ quan sức đào cho ba lăng ấy ba cái hầm để rắc cọp.

Cách thức cái hầm ấy như sau này: Đào một cái hầm bề sâu bằng thước tây, bề ngang độ hai thước bề dài độ ba thước, trên miệng hầm ấy có đặt một tấm phên mong mỏng có mấy gai, hễ vật gì bước lên trên ấy thì tấm phên ấy lệch lại mà làm cho phải xỉa xuống hầm. Một bên cái hầm ấy lại có một tấm khai đan bằng tre chẻ đôi rất là lực lưỡng, to lớn mức chừng phải đến 30 người khiêng mới nổi. Tấm khai ấy dụng chánh chỉ-ni như là cái mái nhà. Vậy thì tấm phên mỏng để trên cái hầm kia với tấm khai nầy có gài một cái máy khiến cho hai cái ray đối với nhau lệ làm. Nghĩa là tấm phên kia lệch lại và sa xuống hầm thì tấm khai trên kia lật úp xuống mà chắn chặt lại. Như vậy thì con cọp hễ đi lỗ bước chân vào thì sẽ chịu chôn kín không tài nào lên được nữa.

Hầm ấy tuy đã làm mà các chánh chỗ đường con cọp hay lai rai, chưng người ta lại còn có lỗ trên tấm phên ấy một con chó để làm cái mồi khiến cho con cọp phải thêm mà đến cái chết ấy. Hầm đào xong, thì nhân-dân ba làng ấy mừng lắm. Những tưởng lo mai đao đã mỏ bụng cọp, nhưng không biết có phải rằng ở đồng cọp có tinh quái không, mà từ khi đào hầm đến nay gần một tháng rồi, mà nó lại đi đường khác kiếm ăn chỗ khác, khoảng bỗ vắng lai may chỗ có hầm ấy nữa. Cũng đang giận thay!

Kẻ trộm táo gan. — Một người Hoa-nương ở cạp Voug đi mua non năm trăm đồng bạc nàng chở vào một chiếc tuyển đi về. Khi về gần đến nhà thì đám đã canya qua, và bị cái đập cuốn ngang song không đi được phải đậu lại đó ngủ.

Một thằng kẻ trộm bèi thuyền-nan qua thằng kẻ trộm đi vào nhờ vừa hớp, cai chở được một mớ hàng ngang giá độ 30p. ma thôi.

Thằng kẻ trộm ấy nay cũng đã trảy rồi, nó là người làng La-sơn đã có can án vài lần. Ở làng ấy cũng là một nơi sao nuyệt kẻ trộm. Chắc là lần nay quan trên trừng trị rất nghiêm để trừ hại cho dân sau.

Bão lớn. — Mới lên nay cả hạt Thanh-chiêm đều kinh lắm, có lẽ đã gần 10 năm. Nếu trời cứ nắng rao cho đến hết tháng nầy, thì mùa lúa nay sẽ tạm hoạch được nhiều, nhưng chỉ sợ trời chuyển qua mưa gió lại sợ thì lại thiệt hại nhiều.

(Xem trang thứ ba)

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời chiếu cố.

MAO-SENG kính cáo

HỘI-ĐỒNG ICH

đang giải-tán

LỜI RAO CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cũng các biên-lai lại đề tiện dự-định việc giải liền.

Khi nhận sẽ sẽ có biên lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon E. CHATAIGNEAU

T. M. GERMES.

2264

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Hội Sán nhiên-đài họp đại hội đồng thường niên

Đúng 1 giờ chiều hôm chủ nhật 14 Octobre 1923, xin mời các ông các bà có cổ phần ở hội « Sán-nhiên-đài » đến họp Đại-hội-đồng thường niên tại nhà hội ở ngõ hàng Mã-mây, số nhà 18, tỉnh Hanoi.

LE CONSEIL D'ADMINISTRATION

Tối thứ bảy 29 Septembre 1923

TRẦN TRIỀU LA

HÁN GIANG SINH

Nhân ngày kỷ-niệm đức Hưng-đạo đại-vương nên bản-hội diễn sự tích một vị Vân-quan cũng làm tôi nhà Trần, vì lòng nhân đức nên Ngọc-hoàng cho La-hán xuống đầu thai.

Tích rất vui trò

Toàn câu hát mới, đủ các giọng chèo.

Bán vé từ 5 giờ chiều.

Tối chủ nhật 30 Septembre 1923

TRẦN TRIỀU LA

HÁN GIANG SINH

(Liên hồi)

Diễn tiếp theo

Hồi này đề tả huân nghiệp của một vị La Hán giáng sinh từ khi xuất thế đến lúc biến Thần, nào sấc phong, nào quốc tế rất là uy nghi.

Tối thứ hai 1er Octobre 1923

Diễn hai tích

Một tích chèo cổ — *Một tích nặng pho*

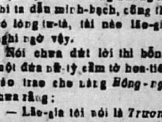
Tích thứ nhất

NGUYỄN QUỲNH THỊ ĐIỂM

Tích thứ hai

NHỊ NỮ TRANH PHU

Toàn đào kép trẻ con diễn rất khéo.



PHOSPHATINE FALIÈRES

Bột này bán càng xứ, tại hiệu thì ở đường de la Tacherie, môn bài 6.

Một thứ thực-phẩm có ích

Thực phẩm có ích, chẳng gì bằng một thứ nước-mắm của Việt-Nam ta, nên HẢI-LỢI Công ty chúng tôi hết sức khảo cứu các miền Hải tản để chế-ý tìm những cách chế nước mắm, cho thật là: tinh-xảo, sạch sẽ, hợp cách vệ-sinh, chế theo đúng điều-lệ nhà nước ngày 21 tháng chạp năm 1916 để nhân dân ta dùng được bổ-ích vậy.

Chúng tôi hiện nay đã lễ-chức nghề đó. Xưởng chế-tạo lập tại Thái-hà (Hà-đông).

Tổng-cục tại 72, phố Mới (Jean Dupuis) Hanoi, hiện đã có quan Chánh tòa Vệ-sinh khám nghiệm cẩn thận. Bán lẻ, bán buôn, hàng ngon, giá hạ, qui-khách nào chiếu-cố, tất là phải vừa ý. Song lại có các hạng đặc-biệt đóng chai rất sạch sẽ ngon lành, hiệu sự văn-nhã. lễ biếu tiện dụng, có lẽ lại tiện hơn các thứ lễ biếu khác, xin qui-khách chiếu cố.

Người nào ở xa muốn dùng đến thứ gì, xin viết thơ về Tổng-cục, chúng tôi sẵn lòng tiện đường gửi theo cách kiến hóa giao ngân tỏ-tế.

Còn muối, mắm, mắm-tôm và các hải-vị khác sau cũng sẽ có.

HẢI-LỢI Công-ty

2092 (Cẩn bạch)

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

NAM-BẢO

16, Rue de la Soie, 16

HANOI

Bán đồ vàng, đồ bạc; các thứ mặt đá thực và giả, kính gọng đồi mồi, đồng hồ quả quít, ô đàn bà, giầy cườm, giầy kim tuyến, giầy nhung, v. v.

Vàng đúng tuổi và bạc nén.

Thợ khéo kỹ công và giá thực.

2017

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng các-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lắm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đi có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trang-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. MONTÈS,

54, Rue Paul Bert, Hanoi.

50 44

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Thế không phải *Trương* tiên-sinh thì là người nào?

Con *Yến-tố* nói:

— Người này là bạn của *Trương* tiên-sinh, họ *Tô!*

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Thế sao chàng lại ở đấy?

Con *Yến-tố* nói:

— Chàng nói là vì chàng học vẫn bài thơ tán-liễu mà đến. Những thơ không trúng tuyển, hay giỏi còn lưu-học ở đây.

Nàng *Hồng-ngọc* nghe nói, bỗng sa đôi máy lệ, nét mặt ủ-sầu, rồi thở dài một tiếng mà rằng:

— *Trương* tiên-sinh có tài thì lại vô-mạo, còn người này có mạo thì lại vô-tài, không biết có sao mà thân mình lại phận bẩm duyên ôi đến như thế!

Con *Yến-tố* nói:

— Cứ như cái nhân phẩm của người này thì không kém gì *Trương* tiên-sinh mấy cũng hơn hẳn, cũng đáng kết-duyên cùng tiểu thư.

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Cái dung-mạo của người này, không phải là không yêu, nhưng tiếc thay chàng là kẻ vô học.

Con *Yến-tố* nói:

— Con cũng bảo như thế, nhưng chàng không chịu là thơ mình không hay, lại oán-trách tiểu-thư không biết xem thơ.

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Ta cũng lão-gia rất yêu văn-tài, dẫu được một chữ hay, cũng lấy làm thống-thước, khi nào lại còn có sai lầm!

Con *Yến-tố* nói:

— Lúc đầu con cũng không tin, nhưng tự ấy chàng cứ-cứ rao-nhỏ, mà nói rằng có nhiều cảm để nghe, tự-hồ một bậc đại-tinh tài-tử. Bởi vậy con có bảo chàng viết lại nguyên văn bài thơ hôm trước để đưa trình tiểu-thư, họa may không đến nỗi mai một chăng!

Nói xong, liền thò vào tay áo, lấy bài thơ đệ trình nàng *Hồng-ngọc*. Nàng *Hồng-ngọc* mở thơ xem, giật mình hình sợ mà rằng:

— Ô hay! thế nào lại giống bài thơ của *Trương* tiên-sinh, không sai một chữ nào!

Con *Yến-tố* nghe nói, ngạc-nhiên mà rằng:

— Chẳng lẽ lại người nọ ăn cắp của người kia!

Nàng *Hồng-ngọc* ngẫm-nghĩ một chút, xem kỹ lại bài thơ, rồi nói:

— Mấy bài thơ đó là *Trương* tiên-sinh ăn-cắp của người này,

Con *Yến-tố* nói:

— Sao tiểu thư lại biết?

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— *Trương* tiên-sinh vì bài thơ này mà được đến ngồi dạy học, ai lại không biết. Chàng đã là bạn, tất biết rõ lắm. khi nào chịu sao chép bài thơ *đưa dẫn*, để mua một trò cười. Vả *Trương* tiên-sinh chữ viết thô bỉ đáng ghét, mà người này dẫu viết lạc-thảo nguệch-ngoạc, nhưng đâm-đà nét bút càng nhìn càng tươi, há không phải *Trương* tiên-sinh ăn-cắp của người này hay sao!

Con *Yến-tố* nói:

— Tiểu-thư nói có lẽ phải, sao không bẩm với lão-gia, làm cho *Trương* tiên-sinh phải một chuyến bẽ-bàng, rồi đuổi ban đi, mà mau mau kết-duyên cùng người này thì thật một đôi vợ chồng tài mạo vẹn-toàn vậy.

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Ta nghĩ riêng như vậy mà thôi, nhưng hãm với lão-gia không tiện!

Con *Yến-tố* nói:

— Sao lại không tiện?

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Mấy đam bài bài thơ này vẫn là một việc riêng, nếu ta bẩm với lão-gia, lão-gia hỏi sao lại có bài bài thơ ấy thì nói thế nào. Huống-chi người này chưa biết có quả chân-tài hay không, ta bảo là chân-tài, tất lão-gia phải diện-bạch. Khi diện-bạch mà chàng không làm nổi thì ta dẫu minh-bạch, cũng thành ra có lỗng-ta, tài nào lão-gia khỏi nghi ngờ vậy.

Nói chưa dứt lời thì bỗng thấy một đứa nữ-tỳ cầm tờ hoa-tiên chạy vào trao cho nàng *Hồng-ngọc* mà thưa rằng:

— Lão-gia tôi nói là *Trương* tiên-sinh vừa mới ở *Mộng thảo-hiên* đương diên cổ làm bài này, đưa đề tiểu-thư xem.

Nàng *Hồng-ngọc* cầm lấy, cho con tỳ-ỷ lui, rồi mở ra xem thì thấy là mấy bài từ khác vịnh Hồng-lê-hoa. Nàng *Hồng-ngọc* xem kỹ mỗi lượt, khen-ngợi xiết bao,

Nàng ngẫ ý thầm: Bài thơ tiểu-tiết của ta truyền-bá ra ngoài đã lâu, còn có thể người con ăn cắp của người ta được, chứ như từ khác này vừa mới tức cảnh mệnh đề, chẳng lẽ cũng ăn-cắp được của ai. Nàng cứ ngẫm ngợi người nghĩ mà nghĩ mãi không ra mối.

Con *Yến-tố* thấy vậy, liền nói:

— Tiểu-thư chớ nên nghĩ quẩn mà đi uổng-phụ cái tài mạo của người này.

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Tâm-sự của ta, tất mày cũng đã biết. Người này có mạo vị-tất có tài nếu ta kết-duyên với chàng, há chẳng uổng phụ cái lòng lão-gia ta kén rể trong bấy nhiêu lâu. Mà tài-tử của ta, biết giải tỏ cùng ai, khi nào ta dám khinh-thường đã-đinh!

Con *Yến-tố* nói:

— Cứ tôi chàng nói thì con chắc là một người có tài. Chàng rất chê cười *Trương* tiên-sinh. Nếu chàng không được một điều gì sở-trường cả thì khi nào dám khinh-bạc như thế.

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Ta cũng biết vậy, nhưng chưng thân đại-sự há dám coi thường, tất phải diện-bạch mới hài, bọn may mới yên tâm được.

Con *Yến-tố* nói:

— Khó chi điều ấy! Con xem người này thật là một giống ẩn-thân, chàng đã luyến-ái tiểu-thư, tất thế nào cũng còn đến đó ta tiếc-tiếc. Chờ khi chàng đến, tiểu-thư sẽ ra một cái đề-mục thật khó, để con đưa cho chàng, bắt chàng phải tức khắc làm ngay. Có tài hay không, tự-khắc sẽ biết rõ.

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Nếu vậy thì hay lắm! Nhưng cần phải giữ kín, chớ tiết lộ cho một người nào biết.

Con *Yến-tố* nói:

— Điều ấy thì đã hẳn.

Hai người bàn định hồi lâu, rồi cùng nhau vui cười. Từ khi nàng *Hồng-ngọc* nghĩ được cái mưu-kế ấy, hoặc sớm hoặc chiều, thỉnh-thoảng lại gọi con *Yến-tố* vào sang chỗn bàn viết để xem ngông.

Nguyên vì *Tô-hiểu-hạch* thấy nhà quan thị-lang không tiện vào ra, cho nên không thường đến. Chàng cũng có đến vài lần, nhưng lần thì *Trương-gal* như người tiếp chuyện, lần thì có *Lâm-lang* đứng gần, cho nên con *Yến-tố* trông thấy lại phải lảng tránh, không mấy khi được tiện dịp.

(Còn nữa).

QUẢNG-NINH

Ngoại Bưu-điện — M. Bửa-Ủ bèn đổi vào Tourane, M. Nạc Phiên ở Tourane đổi cho M. Ủ-Bửa.

Một sáng kiến mạnh khá lớn chú ý. — Mới rồi hai hãng Nam-việt-á-ng-lược phá Quảng-ninh mới xảy ra một cái ẩu mạng về điền-thổ mà sự kiện rất là phiền phức lôi thôi, nếm mép mở. Hiện nay quan Công-sứ và tỉnh-đường đương xét xử cũng đã sắp ra manh mối.

Hãy giờ ẩu chưa xong, người nói thế này, kẻ nói thế kia, dư luận phân vân, vô tòng tra cứu, nên không thể làm sao đoán định một cách chính đáng phân minh được. Vậy hãy đợi trong một tỉ lâu nữa mà cũng chẳng mấy ngày. Quan trên xử xong, khi ấy bản báo sẽ tường thuật.

Ô-tô xuống ruộng. — Hôm mới rồi đây một chiếc xe ô-tô của hiệu Kia-ondé đi bình khánh, khi xe đương phóng nước chạy qua nhà Bưu-điện Lê-thấy mấy vitesse, bỗng đương đâm phải xuống ruộng một cái ổ sình mọi người đều tế nhào ra cả may cũng bị thương xoàng không, đến nỗ vỡ đầu lẫy tay được như thế là nhờ chân đồng đó cao, cần ngang với con đường xe chạy.

Cái tai nạn này xảy ra bởi tại chú tài một là vô ý ba là ngủ gật!

Nhiều kiểu lạ!

Hiệu CHẤN-HƯNG nhà đồ ở phố hàng Bạc, số 80. Hanoi, chuyên-môn chế tạo đồ nam-trang nữ-trang bằng vàng bạc thực, có nhiều kiểu khéo, thanh-nhã hợp thời-trang, đã có tiếng cẩn-thận, buôn bán chắc chắn, có giấy cam-đoan rằng: Vàng bạc đúng cân đúng tuổi, khi không dùng nữa mà trả lại thì không thiệt gì. Các quí-khách nên lại hiệu ấy mà mua bán, không còn nghi ngại gì nữa.

2066

Hỏi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rồi và chưa quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc ấy không làm rát cổ họng, cả người có tuổi hay là sức-khỏe yếu-ớt cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc xì-gà (cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO đựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông-pháp là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ: Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.

Bán sỉ: Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Giò (Bd Gia-long), Hanoi.

Bán lẻ và bán buôn: Ở cửa hàng số, đường Paul-Bert, Haiphong.

齊璽林桂號

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi trĩ) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau..., như cần đến khi đại-tiện xong rồi là... huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho người làm, kể không chữa ngay cho khỏi, ... thì càng ngày càng thêm nặng về nan... chữa.

Khi sưa chữa bệnh này đều dùng ... để cho nên người có bệnh lấy làm đau ..., nếu các tiệm dùng tiền nghiên-cứu một cách chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những mối mạn tự-kỷ rụng rớt, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này nên mời đến:

M. TCHUONG-QUAY-LAN

28, Phố hàng Đường. — HANOI

Bảng tiếp khách từ 8 giờ trưới cho đến 5 giờ chiều. Ai chữa từ 3 giờ trước đến 4 giờ. Cần thuốc mà đến xin hỏi tiếp.

Thư từ xin cứ lời ngay. 2029

LỜI MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài duyệt-báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy nếu tiền mua báo nhà mua thì gửi kiểu cho hỏ tự-tiện gửi tiền gửi thong giấy mua thế bản quyển không nói lời. Mua báo thì tính từ tiền hạn chẳng một tháng lấy trừ đi cho ngày

THUẬN-THÀNH

BOTTIER — CHAPELIER

7, *Rue des Cais...s*, 7 — *Hanoi*

NGUYỄN-TIẾN-HẠM, propriétaire

Diplômé de mérite

Exposition des Beaux Arts 1914
Concours Foire de Hanoi 1922

Télégramme THUẬNTHÀNH bottier Hanoi



Catalogue franco sur demande

2096

Distillerie du Nord

NGUYỄN-VĂN-MÃO

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-việt được phép lập lên để chế cái thứ rượu mới, hiệu là ÔNG SAO, hiện có quý-quan trông-nom cẩn-thận, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại Bắc kỳ thì khác hẳn lắm, xin các quý khách nhận rõ hiệu rượu ÔNG SAO cho khỏi nhầm.

Bản-hiệu làm quản-lý ở Đông-Pháp, bán thứ rượu Rhum Grands Mornes Gui-Frères, giá vừa rẻ mà lại ngon hơn các thứ rượu Rhum khác.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu-cố đến cho.

Ông nói số 367

2073

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Kính trình quí-khách các tỉnh được biết rằng: Bởi giá vàng cao ba thất thường, vậy khi các ngài hỏi giá mà bản-hiệu đã trả lời, thì nên gửi ngay mandat giấy-thép về đặt trước độ 10 °/₀ ma hễ hàng gửi đến nơi các ngài cũng nộp tiền cho sơm sớm, được thế thì chúng tôi mới có thiệt, mà giá được giá bán phải chăng.

3046



Lở, ngứa, hắc lào

Các bệnh ấy dùng thuốc **POMMADE FLORENTINE** khỏi ngay. Thực là thứ thuốc tốt để trị các bệnh ngoài da.





Hiệu GIU-ÍCH tức là Công-ty CHU-VĂN-MINH ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mài đặt dấu CON GÀ VÀNG.

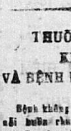
Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hoa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2056

THUỐC CHỮA BỆNH KHÔNG NGỦ, VÀ BỆNH ĐAU ĐỚN BỨT RỨT

Bệnh không ngủ thì thường sinh ra phiền não buồn rầu, kém đường sức khỏe, đường chí não, đeo phiền chịu tội, mất của mất tiền.

Trong các bệnh thường hay sinh ra bệnh ký. Khi nào ngủ không được thì hay sinh ra nghĩ vẩn nghĩ vơ, điên nông thức giấy mất nhục lạ lùng, nghĩ không ra việc, làm lụng gì cũng không muốn, thế mà lâu mỗi thì sinh ra bệnh thường gần hay bệnh già già.



Ai mà không ngủ được hay kém ngủ, thì nên dùng thuốc *Neurinose*. Thuốc này làm cho ngủ được ngon giấc, làm cho bổ các bộ chí, và không có nguy hiểm gì cả.

Thuốc này đã do tay một người học-trò cũ ở viện Pasteur ở Ba lê bào chế ra.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả.

1056

HÀNG MỚI SANG

Rẻ hơn mọi năm mà lại tốt vì là lúc hàng đắn giá bạc cao, mời các ngài lại mua mau kẻo hết.

Mũ — Các ông và các cậu từ 2 tuổi trở lên mũ nào cũng có và đủ các số đầu.

- Feutre (laine)
- Feutre (longs poils)
- Feutre (velours)
- Casquettes Russes
- Casquettes nouvelles
- Bérets matelot

PARAPLUIES POUR HOMMES, DAMES ET GARÇONNETS

CACHES-NEZ LAINE TRÈS BONNE QUALITÉ

POLOS ET BAS TRICOT FANTAISIE PUR LAINE, ETC. ETC....

HAI-CHINH

Nhà chế tạo các thứ mũ

74-76, Rue du Pont-en-Bois, Hanoi



Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thừa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc cao 8 quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00 mặc chiếu giá không hết thời xin biểu mỗi kính giọng vàng cả hộp xin xem như sau này:

			giá trước		nay	
Đồng hồ đeo tay chữa tối thấy giờ				$ 4	40	$ 4 40
—	lớn	—	số kim tỷ	—	6 00	— 5 00
—	lớn	—	kim thép và kim vàng	—	4 80	— 3 50
—	lớn	—	vòng thực xích	—	5 80	— 4 50

Hễ các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không bớt giá, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 chỉ kính gọng vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền cước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-VUNE-TAI

49, Phố hàng Ngang. HANOI

2049

LAXO SODYL

Một thứ bạt gốc chất muối của loài quả thì rất bọt lắm.

Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.

Thứ thuốc tẩy rất dễ dàng.

Trừ bệnh táo công các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau dấu ruột, bệnh trẻ, nhọt lở, vân vân.

Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào: TONIQUE TONKINOIS

Bảy mươi mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, vả đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-dào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ**, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế **MONTÈS, 54, phố Tràng tiền, Hanoi.**

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.



NHỮNG ĐỒ TƠ LỤA HIỆU C. J. BONNET LÀ TỐT HƠN CẢ

PACHOD Frères & Cie Lyon

MUỐN TRỪ CÁC BỆNH SỐT RÉT CÁCH-NHẬT, BỆNH SỐT RÉT RỪNG

NÊN DÙNG THUỐC

QUINOFORME

Hỏi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

2063

·HOTEL LÊ-VIÊN·

(HÀNG CƠM TÂY)

58, Amiral-Courbet (phố La-côm)

Ngang nhà Máy-nước, gần nhà Hát-tây. — HAIPHONG

Có các thức bánh ngọt, lúc nào cũng có các món ăn nóng và nguội.

Có các thức rượu mùi và rượu nếm trước khi ăn cơm, có rượu vang thùng trắng và đỏ thật tốt, giá tính phải chăng.

Có phòng ăn riêng lịch-sự để tiếp quí-khách Annam và Trang-bọn.

GIÁ NHẤT ĐỊNH:

Một bữa ăn không rượu	1 $ 00
Ăn cả tháng	30.00
Ăn nửa tháng	15.00

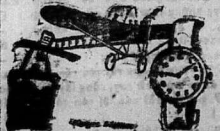
Bản-hiệu có nhận tiệc từ một trăm người ăn tại hiệu, hoặc đem đến nhà hay đem đi các tỉnh lân-cận. Các bữa ăn hàng ngày quí-khách muốn ăn tại nhà, bản-hiệu cũng xin đem lại, cũng tính một giá.

Có buồng cho thuê ngày và tháng, giường Hongkong, đèn điện, quạt-máy đủ cả, thật là vệ-sinh.

2064 **P. DIỄM, Chủ-nhân**

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bè, Hanoi



Chúng tôi tính-trình các quý-khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang 1 ... bạn đã nghỉ rất tốt như là quí cần chạm rồng, vàng, điếu bát thuốc lá, đồ, vân vân.

Hộp bạn nhẫn kính đi của thứ mặt, mặt đơn, mặt xoáng, mặt vàng, mặt mặt lá sáy, vân vân. Lại có cả nhẫn kính gọng bằng vàng tây, gọng bạc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quí khách đến lấy mà đeo những nhẫn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

Hộp bạn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bạc chạm, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ nhảm-chín, vân vân.

Hộp bạn chuyên nữ đồ các thứ, lọ nước hoa nữ, lọ nữ đồ thập-cẩm hay là bấy đồ nông được và tốt kính vân vân.

Có hộp bạn đi quý-khách ở Bắc-kinh sang.

Cửa thứ hàng mới sang kỳ này có trên nầy chúng tôi xin kính bộ giá, mong các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Cần các đồ nữ trang, chân bên, ngọc ngà, vàng tây không kể, chắc các quý-khách cũng đã rõng cả rồi.

Cần-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bè, số nhà 28, Hanoi.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)